

J A A R

V E R

S L A G

2 0 2 3

CULTUURWERKPLAATS

TARWEWIJK

INHOUD

1. Inleiding	1
2. Voorwoord van het bestuur	2
3. Culturele projecten	3
3.1 Opera Cabbagefield	3
3.2 Wederopbouw dagen	3
3.3 South Explorer	4
3.4 Kunstprijs Charlois	4
3.5 Publicatie en expositie	
'Portret van de Tarwewijk en haar bewoners'	5
3.6 Speelfilm over de Tarwewijk	5
3.7 Workshop 'Tuinpaviljoen'	5
3.8 Van alle kunsten thuis markt	6
3.9 Kinderkunst	6
3.10 Workshop 'Placemats, keukenschort en koken'	7
3.11 Workshop 'Soep, brood en boetseren'	7
3.12 Veiling weefkunstwerk	7
4. Sociale activiteiten	8
4.1 Leer Praktijk Centrum	8
4.2 Buurtloket	9
4.3 Buurtontbijten	9
4.4 Lief en leedgesprekken	9
4.5 Take A Way workshops	10
4.6 Kerstdiner	10
4.7 Onderzoek	11
5. Werkplaatsen	13
5.1 Textielwerkplaats	13
5.2 Kookwerkplaats	13
5.3 Tuinwerkplaats	14
5.4 Houtplaats	15
5.5 Taalwerkplaats	15
6. Organisatie	16
6.1 Op weg naar zelforganisatie	16
6.2 Bestuur	16
7. Communicatie en samenwerkingen	17
7.1 PR	17
7.2 Samenwerkingen	17
8. Financiën	19
9. Woord achteraf en blik vooruit	20

1. Inleiding

Dit jaarverslag is een extra dikke uitgave geworden, vanwege ons uitgebreid programma in 2023. We hebben elf indrukwekkende kunstprojecten en zeven bruisende sociale activiteiten weten te realiseren. De cultuurwerkplaats was een plek van levendigheid, gevuld met een diverse mix aan mensen die genoten van ons uniek programma, de gezelligheid en uitwisseling.

Van de wijkopera tot de wederopbouwdagen, van de Kunstprijs Charlois tot het kerstdiner, we hebben alles groots aangepakt, vaak in samenwerking met geweldige partners zoals het Rotterdams Wijktheater, de stichting Wederopbouw, Zomer op Zuid en wmo radar.

Naast deze grote projecten hebben we ook talloze kleinere initiatieven gerealiseerd, terwijl onze wekelijkse en dagelijkse activiteiten zoals administratieve ondersteuning, hartverwarmende gesprekken, gezamenlijke ontbijtsessies, Nederlandse lessen en kinderkunst onverminderd doorgang vonden.

In ons textielatelier hebben we een prachtige serie tassen van natuurlijk geveerd katoen ontworpen en vervaardigd, een geslaagde samenwerking tussen de verschillende deelnemers van het atelier. Ook hebben we opdrachten aangenomen, waaronder het maken van tassen van de vlaggenstof van Zomer op Zuid.

Naast het realiseren van ons programma hebben wij in serie gesprekken onze organisatie onder de loep genomen. Dit heeft geresulteerd in een nieuwe, verfrissende organisatiestructuur waarin de teams meer eigen verantwoordelijkheid zullen dragen, het bestuur uitgebreid zal worden met meer leden en een meewerkend bestuur wordt in plaats van een bestuur op afstand.

Last but not least: onze financiële situatie, die aan het begin van het jaar niet al te rooskleurig leek, hebben we weten om te buigen naar een positieve stand dankzij extra veel verhuur van onze zalen, de verkoop van producten en een zuinig beleid.

We zijn enorm trots op al onze prestaties in 2023 en we hopen dat dit verslag daar recht aan doet!

Karin Trenkel (zakelijke en artistieke leiding)

2. Voorwoord

Beste lezer,

Voor de CultuurWerkplaats Tarwewijk (CWT) was 2023 een veelbewogen jaar, waar de aandacht uitging naar veranderen en wendbaarheid. Hoe flexibel en beweeglijk CWT is blijkt uit de transformatie die de organisatie voornamelijk in de eerste helft van 2024 heeft doorgemaakt naar zelfsturende teams en de diversiteit aan onderdelen, waarbij de teams nu verantwoordelijk zijn voor hun eigen aandeel in activiteiten, personeel, fundraising en innovatie.

Begin 2023 leverde de boekhouding van CWT dusdanige zorgen op dat we bij de 'destijds' nog redelijk nieuwe wethouder aanklopten voor ondersteuning. CWT levert namelijk in het sociale stelsel een belangrijke bijdrage aan preventie, welzijn en cultuur. Dit betekent dat mensen die via CWT mooie activiteiten ondernemen een dagbesteding hebben, waardoor in sommige situaties geen beroep hoeft te worden gedaan op zorg. En dit bespaart de gemeente Rotterdam kosten. Via de wijkraad werd aan ons uiteindelijk de opdracht verstrekt om middels ons buurtloket te werken aan armoedebestrijding, omdat er terecht werd ingezien hoe waardevol de toegevoegde waarde van CWT in de Tarwewijk is. Toch vonden we bij CWT dat het roer om moest.

Door de zelfsturende teams wordt een groter gevoel van verantwoordelijkheid voor innovatie en bijvoorbeeld fundraising ervaren bij de teams. Dit stimuleert enorm de vooruitgang. Ook de kosten van een directeur worden bespaard.

Dit alles heeft een nieuw bestuur en nieuwe teams opgeleverd. En dat terwijl de winkel open was. In dit jaarverslag kunt u lezen wat er bij de diverse teams aan activiteiten in 2023 heeft plaatsgevonden en hoe zeer dit is bezocht en gewaardeerd. De sociale basis die CWT altijd is geweest is gebleven, inclusief het buurtloket en de koffieochtenden. Een CWT zonder buurtloket is haast ondenkbaar.

Ook de culturele signatuur en de kunstprojecten zijn blijvend en onbeschrijflijk kwalitatief en professioneel opgezet. Grootse klasse. Het Leer Praktijk Centrum, waar de focus ligt op textiel, biedt gelegenheid tot leren in een domein dat voor Rotterdam uniek is in een LPC: textiel. Goede keuzes zijn er gemaakt.

De tuin neemt een belangrijke plaats in voor CWT, en ook rondom deze tuin zijn waardevolle activiteiten ondernomen bijvoorbeeld als onderdeel van de verborgen tuindagen en als decor van optredens of ontvangsten.

Vanuit het bestuur, als scheidend voorzitter van een vertrekkend bestuur, wens ik CWT en haar nieuwe bestuur en teams veel succes en zeker zoveel plezier en mooie ontwikkelingen in de toekomst.

Hartelijke groet,
Corine Verver

3. Culturele projecten

3.1 Opera Cabbage Field > door Karin Trenkel

In samenwerking met het Rotterdams Wijktheater en als onderdeel van ICAF (International Community Art Festival) presenteerden wij eind maart / begin april de indrukwekkende opera genaamd 'Cabbage Field'. Het is een gemeenschapsopera met 30 bewoners van de wijk Šanciai in Kaunas, Litouwen. Zowel professionele als niet-professionele kunstenaars werkten samen om het verhaal van hun buurt te vertellen: het voormalige militair terrein in Šanciai dat is teruggewonnen door de lokale gemeenschap. Het terrein en de omgeving dienden als inspiratiebron voor de makers, die diep in de generatiegeschiedenis en verhalen van de plek doken. De thema's van liefde, oorlog, solidariteit en verzoening werden prachtig vertaald naar een opera, soms gecombineerd met dans. De voorstelling werd afgesloten met een informeel samenzijn tussen het gezelschap en het publiek, waarbij iedereen kon genieten van een kom koolsoep, bereid door de groepsleden zelf.

Het co-creatieve operaproces 'Cabbage Field' begon in 2018, toen buurtbewoners door lokale gemeenschapskunstenaars werden uitgenodigd om deel te nemen aan het creatieve proces. De operarepetities vonden plaats op openbare locaties, waardoor iedereen toegang had en kon deelnemen. Een deelnemer deelde haar ervaring: "Toen ik thuiskwam van mijn werk stapte ik uit bij mijn bushalte en zag een kleurrijke gemeenschapsoperabus aan de kant van de straat geparkeerd staan. Ik hoorde muziekgeluiden en werd van binnenuit geroepen: 'Kom binnen, zing met ons mee!' Ik ben aan boord gesprongen en sindsdien zing ik in de opera." (Dangira Pikšriene, performer).

De groep heeft een week bij ons in de cultuurwerkplaats gerepeteerd en heeft de opera aangepast aan onze locatie. Als 'podium' kozen zij voor onze overdekte buitenkeuken, die voornamelijk bestaat uit transparant plastic. Hierdoor leek het als of het optreden plaatsvond in een groot aquarium of vitrine. De opera werd drie keer voor publiek opgevoerd, waarbij aan weerszijden van de buitenkeuken overdekte tribunes werden geplaatst voor het publiek. Alle optredens waren uitverkocht, met circa 100 bezoekers, en na afloop bleef het publiek nog geruime tijd hangen om te genieten van gezelligheid en ons smakelijk gebak. Het was een buitengewoon geslaagd begin van het jaar, met een opmerkelijke opera op hoog niveau, een inspirerende groep gasten, en een succesvolle samenwerking met het Rotterdams Wijktheater. De coördinatie en organisatie van dit event vanuit de cultuurwerkplaats lag in handen van Ennio Vicenzoni.

Van de opera werd deze geweldige film gemaakt > <https://vimeo.com/814859016>

3.2 Wederopbouw dagen > door Ennio Vicenzoni

Opbouwdag is een oer-Rotterdams evenement waarop van 17 mei tot en met 21 mei de (weder)opbouw van de stad gevierd wordt. Als voorzetje op de Zomer op Zuid en de Rotterdam Architectuur Maand werden er o.a. rondritten in een museumbus, wijkexposities, stadswandelingen, lezingen en een publiek gesprek georganiseerd. Met de metro, die in 2023 55 jaar bestond, konden bezoekers makkelijk de eigen wederopbouwroute en Open Opbouwdagen-programma samenstellen. Het accent lag in 2023 op de Tarwewijk, een gebied vol versassende mooie plekken.

Omdat de CWT al jaren bekend staat om haar culturele activiteiten die we in de buurt en met de bewoners organiseren hadden de Opbouwdagen 2023 als uitvalbasis de Cultuurwerkplaats Tarwewijk. Hiervandaan vertrokken de architectuurwandelingen, de Tarwewijk VIP's-tours en de wederopbouwbusritten.

Speciaal voor de Opbouwdagen produceerden Marco Faasen en ik een duo-expositie over de twee iconische wederopbouw gebouwen die de Tarwewijk rijk is. Enerzijds belichtten we de bredere architectuurhistorische context met een antwoord op de vraag wat er vroeger in de CWT zat. De historie is gecombineerd met een verhalenvertelling over de Zuidpleinflat en de Dordtselaanflat. Een bijzonder inkijsje en portret van de voormalige huismeester van rijksmonument Zuidpleinflat en een zestal bewoners van de Dordtselaanflat.

Een bijzonder inkijsje en portret van de voormalige huismeester van Rijksmonument Zuidpleinflat met name hoe hij zijn laatste week beleefde naar aanleiding van zijn ervaringen met het gebouw, de consequenties van wonen en werken in een Rijksmonument en zijn relatie met verschillende bewoners voor wie hij vaak veel meer was dan een conciërge.

Voor de andere helft van de duo-expositie de Dordtselaanflat hebben we een zestal zeer uiteenlopende bewoners van dit markante appartementengebouw geïnterviewd en geportretteerd wat een zeer contrastrijk beeld oplevert van wonen en leven in dit bijzondere maar zeker niet zonder gebreken zijnde complex.

Deze menselijke verhalen zijn gelardeerd met een architectonische en bouwkundige vergelijking tussen deze twee gebouwen in de context van het Rotterdam van toen en nu.

3.3 South Explorer > door Karin Trenkel

Op 22 en 23 april namen we deel aan de jaarlijkse kunstroute South Explorer, een tweedaags evenement dat de culturele hotspots van Rotterdam-Zuid met elkaar verbindt.

In lijn met voorgaande jaren transformeerden we ook in 2023 onze locatie tot een expositieruimte. Dit keer lag de focus op textielkunst en kleur. Aan de ene zijde van het pand presenteerden we de co-creatie van de textielwerkplaats: de met natuurlijke verfstoffen gekleurde tassen. Bezoekers konden schetsen bewonderen van diverse patronen en de eerste exemplaren van de tassen. Bovendien presenteerde elke kunstenaar uit de co-creatie zijn of haar eigen werk.

Aan de andere kant van het pand bracht onze bezoeker Fatma haar haakwerk onder de aandacht, vervaardigd van synthetische wol en in de meest levendige kleuren. Het kleurenspektakel van Fatma vormde een prachtig contrast met het ingetogen kleurenpalet van de natuurlijk geverfde stoffen. Bezoekers hadden ook de mogelijkheid deel te nemen aan introductiewerkshops over natuurlijk verven en het maken van prints.

Ten slotte was onze locatie de plek voor het afsluitende feest, met eten, drinken en live muziekoptredens.

3.4 Kunstprijs Charlois > door Karin Trenkel

In de eerste maanden van 2022 hebben wij binnen de Rotterdamse kunstwereld een *open call* geplaatst voor deelname aan de Kunstprijs Charlois. Er werden 175 kunstwerken ingezonden waarvan een vakjury 41 kunstwerken heeft uitgekozen. Op de website link maken is het juryrapport te lezen en zijn alle kunstwerken te zien.

De kunstwerken hebben we op grote spandoeken laten printen zodat zij in de openbare ruimte van Charlois tentoongesteld kunnen worden. Een reizende openlucht tentoonstelling naar vier kenmerkende plekken in Charlois. In september 22 hebben we de eerste editie gehouden, in Oud-Charlois, langs een verhoogd fietspand wat naar de fietstunnel leidt.

De tweede expositie (februari/maart 23) was te zien op het plantsoen bij metrostation Maashaven, de derde (april 23) bij voetbalclub Spartaan en de vierde bij het net verbouwde winkelgebied bij Zuidplein (juni /juli 23). De laatste editie was ook onderdeel van de feestelijke heropening van de Gooilandsingel.

Om de bewoners van Charlois te motiveren met meer aandacht naar de foto's te kijken hebben we ze opgeroepen om op hun favoriete kunstwerk te stemmen. Dit kon 'ouderwets' met stembrieven of digitaal. Ook hebben we bewonersbijeenkomsten gehouden om wat extra informatie over de kunstwerken te geven en het gesprek met de bewoners aan te gaan. Per editie was er een publiekswinnaar en diegene die erop had gestemd heeft een klein presentje ontvangen. De kunstenaars van het meest favoriete kunstwerk van alle edities heeft eind augustus een geldbedrag van € 500,- ontvangen. Het

was het kunstwerk 'Rebirth' van Ez Silva.

Doel van Kunstprijs Charlois is om kunst op verschillende plekken in Charlois te tonen. In de (semi-) openbare ruimte, voor iedereen toegankelijk, en bij voorkeur 24/7. Het verkennen van het gebied en het bepalen van plekken waar 'kunst' kan komen vervult een cruciale rol binnen de Kunstprijs. Met de vier edities van de Kunstprijs 2022/23 hebben we een duidelijk en herkenbaar statement in het gebied gezet. Elke locatie hebben we op een andere wijze met de expositie bespeelt en hebben de kunstwerken op spandoeken een interessante en verrijkende werking met de omgeving te weeg gebracht. De kunstwerken en de exposities als geheel hebben bij veel bewoners een sterke indruk achter gelaten. Vaak werden we hierop aangesproken en waren de reacties buitengewoon positief.

3.5 Publicatie en expositie 'Portret van de Tarwewijk en haar bewoners'

> door Marco Faasen

Met 'Portret van de Tarwewijk' is d.m.v. interviews met bewoners, de geschiedenis van de wijk, foto's uit het stadsarchief en bijdragen van creatieven, een publicatie samengesteld die een uitgebreid en verrassend beeld geeft van de Tarwewijk.

Onder leiding van een projectleider is er een jaar lang gewerkt aan dit project met een team van vrijwilligers, bestaande uit: dichters, illustratoren, kunstenaars, fotografen en een archivaris. Tot slot is al het verzamelde materiaal verwerkt tot een mooi ontworpen publicatie in de vorm van een A3 krant, met een oplage van 2.000 stuks.

Om het uitkomen van de krant onder de aandacht te brengen, is er in het Huis van de Wijk een tentoonstelling georganiseerd. Daarin was te zien een serie van elf grote banieren met daarop geïllustreerde portretten van wijkbewoners en hun verhaal, en een overzicht van de geschiedenis van de Tarwewijk in de vorm van een tijdlijn. Daarnaast was er ook een oproep gedaan aan wijkbewoners om foto's uit hun verleden, aan de tentoonstelling toe te voegen. Tijdens de tentoonstelling ontstond er een fotowand met uniek beeldmateriaal.

Op de laatste dag van de tentoonstelling, 10 mei, werd het project feestelijk afgesloten met een talkshow, geleid door een moderator die in gesprek ging met de aanwezige bewoners en andere geïnteresseerden, en met als afsluiting muziek, hapjes en drankjes.

3.6 Speelfilm over de Tarwewijk > door Karin Trenkel en stg. Wijkcollectie

Aan het begin van het jaar heeft stg. Wijkcollectie via allerlei (online) kanalen een oproep gedaan aan bewoners van de Tarwewijk om bij Huis van de Wijk Millinxbankhuis elke vrijdagmiddag mee te werken aan een speelfilm over de wijk. Omdat een groot aantal van de deelnemers uit onze vaste bezoekers en vrijwilligers bestond en ook vanwege onze eerdere samenwerking met stg. Wijkcollectie werden de bijeenkomsten soms bij ons gehouden. Ook werd onze tuin filmlocatie.

In september ging de film in première in de openluchtbioscoop in het Millinxbankpark. In 2024 zullen we de film bij ons vertonen.

3.7 Workshop Tuinpaviljoen > door Floor van Meeuwen

In samenwerking tussen de architecten Isabel Driessen en Andrés Lopéz van el KANTOOR en ontwerper Floor van Meeuwen werden er drie workshops uitgevoerd om tot een prototype te komen voor een gezamenlijk tuinpaviljoen in de tuin van de cultuurwerkplaats. Een collectief bouwwerk ontwerpen voor en door de buurt. Tijdens de workshops (april en juli 23) in de cultuurwerkplaats werd er besproken wat de wensen en de mogelijkheden zijn, werd er samen ontworpen, gebouwd en gegeten. Een publicatie van de uitkomsten is in de maak en wordt begin 2024 uitgegeven. Dit project is mogelijk gemaakt door Fleur Groenendijk Foundation.

3.8 Van alle kunsten thuis markt > door Karin Trenkel

Onze deelnamen aan de cultuurmanifestatie Zomer Op Zuid bestond uit het organiseren van de 'Van alle kunsten thuis markt'. Tijdens het laatste weekeind in augustus hebben wij een diverse mix aan kunstwerken en ambacht in onze weelderige tuin, op terras en in ons pand tentoongesteld.

Met meer dan 50 kunstenaars die wij hadden bereikt uit ons persoonlijk netwerk in de wijk, met een open call die we online en fysiek in de wijk d.m.v. flyers en posters hadden aangekondigd en via via ontstond er een verrassende en ongepolijste expositie met een divers aanbod van alles wat onder de noemer kunst zou kunnen vallen. Schilderijen, tekeningen, beeldhouwwerken, foto's, prints, sieraden en textiele werken in de verschillende technieken en met een abstracte of figuratieve verbeelding.

Om de grote hoeveelheid kunstwerken te kunnen presenteren hebben we tientallen houten frames gebouwd en tot blokken bij elkaar gezet. Hiervoor hebben we hout van eerdere projecten (bv Kunstprijs Charlois) hergebruikt. De centrale plek van de expositie was het midden van onze tuin. De marktkramen werden langs de paden verspreid neergezet en op terras. In het pand werden onze beide zalen gebruikt als expositieruimtes en we hebben de textielwerkplaats opengesteld voor bezoekers.

Naast de expositie hadden wij ons programma uitgebreid met voorstellingen, gratis workshops en natuurlijk overheerlijke catering, zoals men het van ons gewend is.

Ondanks het slechte weer (veel onverwachte heftige regenbuien) was het een groot succes. Er kwamen elke dag circa 150 bezoekers naar ons toe en de meeste verbleven meerder uren omdat er veel te zien was, de catering lekker, het randprogramma boeiend en de sfeer gezellig. Men kon oude en nieuwe burens ontmoeten of bewoners uit andere delen van de stad. De deelnemende kunstenaars konden met elkaar kennis maken, informatie uitwisselen en vervolgafspraken maken. Het net van het netwerk tussen kunstenaars uit het gebied werd hechter. Voor een groot deel (circa 35%) van de exposanten was het de eerste keer dat ze hun werk gingen exposeren, het was spannend, leerzaam, inspirerend en motiverend. Ook financieel was het voor de meeste deelnemers (circa 70%) rendabel omdat ze werk konden verkopen. Iedereen vroeg bij het afscheid: Wanneer gaan jullie de volgende markt organiseren?

3.9 Kinderkunst > door Uma Nouwèn en Harmen Sliep

Op 35 woensdag middagen hebben kinderen uit de Tarwewijk deelgenomen aan het kinder kunst-atelier. Gemiddeld 10 tot 20 kinderen waren aanwezig. Er was steeds een wisselende samenstelling. De middag begon met een gespreksspel rondom een filosofisch onderwerp of een levens vraag. Voorbeelden van kunstenaars en hun werk werden met de kinderen besproken. Er ontstond op deze momenten levendige gesprekken in de aanvang van de creatieve middag.

We hebben aandacht besteed aan schilder technieken en drukwerk.

Zo zijn we begonnen met schilderen van vellen waaruit later de mooiste vormen werden geknipt als voorbereiding voor later werk. Het ging om kleur, techniek en vlakverdeling.

Daar in eerdere workshops kinderen uit zichzelf boekjes gingen maken, zijn we hier op verder gegaan. Kinderen maakten bladzijden vanuit hun eigen verhaal. Er was aandacht voor dieptewerking, kleur mengen, materiaal ontdekken en typografie. De uitdaging was om een pop-up kaarten methode in het boekje toe te passen. Ook Klei sieraden werden gemaakt van ruwe klei, die later gedroogd in mooie kleuren zijn beschilderd.

In deze middagen gaan de kinderen ook spelen in de tuin. Er is ruimte en behoefte om te rennen en te spelen. We ontdekken samen de natuur in de tuin gedurende de seizoenen. We vinden van alles en nog wat in de tuin en nemen deze voorwerpen mee naar binnen en verwerken ze in de kunstwerken. Op verzoek van de cultuurwerkplaats zijn wij in de herfst gezamenlijk vleermuizen kasten gaan beschilderen om buiten op te hangen. Uitgebreid hebben we de vleermuis en zijn leefomgeving besproken. De natuurlijke wereld is een doorlopend thema in onze workshops.

3.10 Workshop 'Placemats, keukenschort en koken' > door Emma Hazenak

In het najaar heb ik een bijzondere naai cursus gegeven. De cursisten hebben aan twee concrete producten gewerkt, een placemat en een keukenschort. Ter afsluiting van de cursus hebben we het textiel in gebruik genomen tijdens een groot kerstdiner voor bewoners.

Voor sommige was naaien totaal nieuw, andere hadden hier al ervaring mee. Ik ben trots op mijn cursisten, het is hen toch maar gelukt om binnen 9 lessen een placemat en sommige ook een keukenschort te maken. In totaal zijn er 4 keukenschorten en 9 placemats gemaakt. Ze hebben nieuwe technieken geleerd en tevens hun fantasie gebruikt voor het keukenschort. Een combinatie tussen ambacht en creativiteit. Dat is voor een docent mooi en inspirerend om te zien. Naast het leren naaien hebben we ook elkaar leren kennen, het was gezellig en leerzaam. De cursus sloten we af met het koken voor bewoners van de Tarwewijk. Met z'n zessen hebben we in ons eigen gemaakte keukenschort gekookt. Samen met vrijwilligers, studenten en medewerkers van CultuurWerkplaats Tarwewijk hebben we voor 100 bewoners een kerst maaltijd bezorgd in het Millinparkhuis.

3.11 Workshop 'Soep, brood en boetseren' > door Martijn Koolstra

Op vijf donderdag avonden in de maanden oktober, november en december ben ik met de deelnemers van deze workshop bij elkaar gekomen om met elkaar een hoofd na model te boetseren, er vervolgens een mal van te maken en tenslotte om het hoofd in beton te gieten.

Het bestuderen van het gezicht vraagt om goed kijken, iets wat veel mensen niet kunnen. En vooral ook zonder oordeel te kijken. Door het goed bestuderen van het gezicht ontdek men veel wat nog niet eerder is opgevallen. Kijken en het geziene over brengen in de klei is een proces wat voor concentratie en aandacht zorgt. Dat is met de deelnemers goed gelukt.

Het maken van een mal en het afgieten ervan in beton vraagt weer om andere vaardigheden. Deze heb ik geprobeerd over te brengen, vaak ook individueel omdat sommige cursisten eerder met hun geboetseerde hoofd klaar waren dan andere cursisten.

De bedoeling is om in 2024 met een tweede groep deelnemers verder te gaan en uiteindelijk van alle afgegoten hoofden een foto te maken, op een spandoek te printen en in de wijk op te hangen.

3.12 Veiling weefkunstwerk > door Karin Trenkel

Het grote wandkleed wat we in 2022 met meer dan 100 handen en in meer dan 100 uren gemaakt hebben werd in september 2023 in het Timmerhuis Rotterdam tentoongesteld en aan het einde van de expositie periode geveild. Het werd voor € 500,- verkocht en met de opbrengst ervan hebben we een deel van het kerstdiner gefinancierd.

4. Sociale activiteiten

4.1 Leer Praktijk Centrum > door Ennio Vicenzoni

In 2023 is het LPC contract met de gemeente Rotterdam verlengd wat tevens een aantal belangrijke veranderingen met zich mee heeft gebracht.

Ten eerste is het Leer Praktijk Centrum nu volledig gericht op textiel waar voorheen de CWT als algemene locatie aangemerkt werd en deelnemers ook op andere afdelingen ingezet konden worden naar gelang de individuele wensen en kwaliteiten. De focus op textiel zorgt ervoor dat de CWT binnen het scala aan LPC-locaties uniek is.

Anderzijds brengt deze focus met zich mee dat er vanuit de poel aan potentiële kandidaten er minder geschikt zijn voor onze locatie.

Het is hierom dat het aantal deelnemers, in overleg met de gemeente, in 2024 teruggebracht wordt van tien naar vijf deelnemers maximaal.

Intern heeft er ook een belangrijke functie verandering plaatsgevonden om de focus op textiel kracht bij te zetten. De voormalige houtwerkplaats is opgeheven en is omgetoverd tot het nieuwe textiel-atelier en waar vroeger het textielgebeuren plaatsvond is nu getransformeerd tot textielverf atelier.

Op het vlak van mijn eigen taak, de persoonlijke begeleiding van de deelnemers, is ook het nodige veranderd.

Het LPC-traject was voor de gemeente ook experimenteel en een kwestie proberen en aanpassen. Kijken wat er werkt en accepteren wat er niet werkt en een andere aanpak uitproberen. Wij, en dan spreek ik uit naam van de begeleiders, zagen dat de feedback die wij gaven vanuit de praktijk ook hun weg vonden in het organisatorische en het kader dat vanuit de gemeente kwam.

In die zin was het ook een zeer soepele en gelijkwaardige samenwerking met de vertegenwoordigers van de gemeente. Je merkt aan alles dat de kandidaat op nummer 1 staat en niet het bureaucratische systeem. Het is een tailor-made aanpak die oog heeft voor het individu waardoor het slagingspercentage ook hoog is. Men voelt zich gezien en gerespecteerd en niet een nummer.

Een voorbeeld van een verandering is dat vanuit de gemeente de uren-eis (aantal uren per dag en aantal dagen per week) flink is bijgesteld voor de kandidaten en het uitgangspunt is nu een parttime week in plaats van een fulltime einddoel wat een enorme onnodige druk met zich meebracht.

De kern van mijn werkzaamheden is niet veranderd en dat blijven de persoonlijke gesprekken met de deelnemers. Deze gesprekken werk ik uit in een document dat dan gedeeld en besproken kan worden met de rest van het team zodat zij er praktische handen en voeten aan kunnen geven.

De voortgang van de deelnemers wordt nu bijgehouden naar aanleiding van de open badges* die behaald zijn.

In nauwe samenwerking met Sandra Zoomers en Isabel Soares van Cities of Learning hebben we nu een zeer compleet badges arsenaal dat toegespitst is op onze kandidaten en in opzet en omschrijving de officiële opleiding volgt. Hierdoor is een behaalde badge en masterbadge optimaal te vertalen naar de praktijk.

De badges worden door de werkplaats begeleiders als leidraad gehouden voor de naailessen en worden ook door hen uitgereikt aan de kandidaat. Ze worden uitgeprint en als inspiratie op het atelier gehangen. Op gezette tijden

** Een open badge is een digitaal microcredential dat voldoet aan de open badge-infrastructuur) een manier om informele competenties en leerresultaten te valideren en te erkennen.*

4.2 Buurtloket > door Samira Bensidi

De afgelopen jaar heb ik een hoop aanvragen gedaan m.b.t. de energiecrisis. Heel veel bewoners konden vanwege de hoge energiekosten hun rekeningen niet meer betalen. Hierdoor is er meer aanspraak gedaan op de voedselbank. De voedselbank heeft een nieuwe concept wat voor veel bewoners heel aantrekkelijk is. In plaats van pakketten die samengesteld worden. Kun je naar een supermarkt van de voedselbank waar je zelf je boodschappen kunt samenstellen aan de hand van je gezinssamenstelling. Dat is voor de hulpbehoevenden heel fijn. Daarnaast heb ik ook heel veel bewoners verder zien groeien. Die ik 9 jaar lang bij gestaan heb. Die hebben stapsgewijs geleerd hoe zij zelf afspraken moeten maken en hun eigen administratieve zaken moeten regelen. Verder heb ik een aantal jongeren met een rugzak die ik jaren begeleid heb, zien doorgroeien naar een betaalde baan. De kans op de arbeidsmarkt was voor die jongeren heel beperkt. Maar door mijn samenwerking met Pameijer hebben die jongeren een kans gekregen voor beschut werk. Ik ben blij dat ik 2 keer op bezoek mocht komen op de werkvloer. Waar ik stralend ontvangen ben. Ook zijn er bewoners die bankslapers waren en mede dankzij onze fijne samenwerking met het CVD. Op korte termijn aan een woning zijn gekomen. Door heel veel vraag naar het buurtloket is het buurtloket verder uitgebreid. Mijn collega Yamina zet zich nu ook voor een aantal uren per week in. En samen gaan wij in 2024 ook 4 ontbijten voor buurtbewoners organiseren met een voorlichting over armoede gerelateerde zaken. Ik merk dat veel buurtbewoners niet weten hoe zij met armoede om moeten gaan. En dat het geen taboe is. Het werk dat ik doe daar haal ik heel veel voldoening uit. Het is dankbaar werk. Wat ik met plezier doe.

Verder heb ik samen met mijn collega Yamina deelgenomen aan de overleggen van het Armoede Beraad Charlois (ABC). Georganiseerd door wmo radar komen vier keer per jaar een aantal organisaties uit het gebied bij elkaar voor informatie uitwisseling op het gebied van armoedebestrijding. Zo bespreken we met elkaar ingewikkelde casussen. Voor mij zijn deze bijeenkomsten waardevol omdat ik hierdoor mijn kennis verbreed en tegelijkertijd met mijn kennis anderen kan helpen.

4.3 Buurtontbijten > door Samira Bensidi en Yamina Balabid

Wij hebben de afgelopen jaar 10 ontbijten georganiseerd in combinatie met een klein programma. Voor de ontbijten hebben we de gehele locatie gebruikt met als centraal punt het aantrekkelijk opgemaakte ontbijtbuffet met gezonde lekkernijen, net als in een hotel. Het mooie buffet zorgt voor een vrolijke vakantiesfeer en geeft de bezoekers het gevoel om even weg te zijn uit het gewoon dagelijkse (en eenzame) leven. Gezellig met anderen van een heerlijk ontbijt genieten, daar gaat het ons om.

Wie wilde kon na het ontbijt nog wat langer blijven en zich laten verrassen en inspireren door het programma. Het programma werd soms door ons zelf verzorgd. Iemand ging bijvoorbeeld iets over Marokko vertellen, of Berlijn of Istanboel. Ook lieten we dan altijd wat foto's met de beamer zien en hebben we het ontbijt qua eten erop afgestemd. Andere keren hebben we informatie verstrekt over gezonde levensstijl en enkele keren hebben we andere organisaties uitgenodigd om over een bepaald thema te praten bv energiebesparing. Toen werd ook aan een aantal bewoners een energiebesparend pakket aangeboden.

4.4 Lief en leedgesprekken > door Samira Bensidi en Yamina Balabid

Drie keer per maand, in totaal 30 keer in het jaar, hebben we lief en leed gesprekken gehouden. Gesprekken waarin buurtbewoners bij een kopje koffie/thee ervaringen en lief en leed met elkaar delen. Je merkt dat velen behoeften hebben aan een luisterde oor en uitkijken naar de gesprekken.

4.5 Take A Way workshops met Ook_huis > door Floor van Meeuwen

Aan het eind van de lente werkten we met het buurtcollectief Take A Way en verzorgden we samen vier creatieve workshops. Take A Way is ontstaan vanuit Ook_huis, een collectief van kunstenaars die met buurtbewoners producten ontwerpen, koffie zetten en creatieve workshops creëren. Onze doelgroepen overlappen en we willen graag onze krachten bundelen. De workshops waren grotendeels gericht op textiel in samenwerking met ons textielatelier.

Tijdens deze workshops zijn er stoffen ontworpen met patroon tekenen, papier gemarmerd, collage placemats genaaid en patronen gecreëerd met houtbranders. De resultaten van de workshops zijn door Take A Way verder gebruikt in het ontwerp van producten zoals het bedrukken van stoffen voor kussens en lampenkappen. Bij alle vier de workshops werd er door Take A Way verschillende soorten koffie en thee gezet zoals Turkse thee met traditionele samowar en Eritrese koffie met rauw gebrande bonen.

In de zomervakantie zijn we met een aantal personen van de textielwerkplaats op bezoek geweest bij de presentatie van Ook_huis in de Kunsthal Rotterdam en hebben we gezamenlijk een gehele dag gewerkt aan een kookboek.

4.6 Kerstdiner > door Floor van Meeuwen

In samenwerking met het Millinxbuurt hebben wij in december een gratis kerstdiner georganiseerd voor ±100 buurtbewoners als afsluitend feest voor de wijk.

Alleen koken en eten vindt bijna niemand leuk. Is het toch je lot, doe je het waarschijnlijk zonder veel poespas. Maar wie neemt de tijd om voor zichzelf een uitgebreide maaltijd te bereiden en de tafel mooi te dekken? Dat is iets wat maar weinigen doen...En heb je niet veel geld te besteden, dan kook je geen luxe maaltijd, laat staan dat je uit gaat eten.

De Tarwewijk kent een hoog aantal alleenstaande en arme bewoners. Dat was de voornaamste doelgroep voor ons heerlijke en prachtig verzorgde maaltijd in een feestelijk aangeklede omgeving. Wij hebben geen alledaagse gratis buurtmaaltijd verzorgd, maar een sfeervol kerstdiner...dan wanneer eenzaamheid en armoede doorgaans nog moeilijker te dragen zijn dan anders.

Gedurende vier weken is het diner voorbereid. De voorbereiding en uitvoering werd gedaan door vrijwillige buurtbewoners die verbonden zijn aan ons. Ik als buurtbewoner en werkzaam als zzp'er bij de CWT heb de coördinatie op me genomen. De samenwerking tussen de verschillende buurtbewoners was onderdeel van het project om voor meer sociale cohesie te zorgen. Verder hebben de meewerkende bewoners vaak ook hun eigen 'rugzakje' te dragen maar kunnen zij door het meewerken aan het project hun eigen talenten ontwikkelen en krachtiger worden.

Als locatie voor het kerstdiner hebben we het Millinxbuurt, het huis van de wijk, gekozen. Daar kunnen meer personen terecht dan bij ons en ook is de keuken groter. Via flyers, posters, sociale media, een presentatie in De Vitrine (onze expositie plek in de wijk) en via mond tot mond reclame hebben we veel mensen bereikt. Na 100 aanmeldingen hebben we er een stop op gezet, anders hadden we meer dan 130 gasten. Ons doel was om voor de gasten een onvergetelijke avond te bezorgen waar ze van muziek, lekker eten en vooral ook van elkaar konden genieten. Verbinden van bewoners en het gevoel van saamhorigheid stonden voorop. Dat was een extra reden waarom we met wmo radar samen gingen werken en er zo veel mogelijk andere organisaties / actieve groepen bewoners bij het project hebben betrokken.

De resultaten van de workshop 'placemat, keukenschort en eten' werden gedragen door chefs tijdens het maken van de maaltijden. Een grote groep vrijwilligers van de CWT, het Millinxbuurt en

studenten van stichting Sola van Erasmus MC hielpen mee aan alles rondom het diner. De koffiekar van het buurtcollectief Take A Way verzorgde de koffie. Alle bezoekers kregen een cadeautasje met kleine presentjes, chocolaatjes en een kerstkaartje.

4.7 Wijkonderzoek > door Wenda Doff

Het onderzoek gaat over hoe men in contact kan komen met ‘moeilijk bereikbare groepen’. Het betreft de groepen die door de communicatiestrategie van de overheid tijdens de coronacrisis niet goed werden bereikt. Dit werd zichtbaar en urgent met de vaccinatiecampagne.

Gedurende de uitvoering van het onderzoek en de pilots nam het vertrouwen in de overheid verder af, terwijl corona geleidelijk naar de achtergrond verdween. Niet alleen de coronacrisis maar ook de toeslagenaffaire, de aardgaswinning in Groningen, toegenomen bestaansonzekerheid en de klimaatcrisis hebben veel in beweging gezet.

De volgende steden en wijken werden onderzocht: Alblasterdam, Barneveld, Schiedam en Dantumadiel. De pilot in de Tarwewijk is opgezet door mij, een actieve wijkbewoner en tevens onderzoeker. Ik heb dit gedaan samen met de sociaalwerkorganisatie wmo radar, House of Hope en de Cultuurwerkplaats.

De Tarwewijk is de aankomstwijk van veel migranten uit Oost-Europese landen (MOE-landers), bijvoorbeeld Bulgarije (1 op de 5 inwoners komt uit overig Europa). Veel arbeidsmigranten laten zich informeren door media in het land van herkomst en sociale media. In bijvoorbeeld Bulgarije waren veel complotverhalen in omloop met betrekking tot corona. In de wijk is ook de Portugese, Kaapverdische en Turkse gemeenschap sterk vertegenwoordigd. In de Tarwewijk spelen bekende obstakels: taalbarrières en daardoor lastige communicatie en minder toegang tot betrouwbare informatie. Meer dan in andere wijken is er een laag vertrouwen in de overheid en formele instanties. Een andere belemmerende factor is een LVB. In Charlois heeft 37% van de bewoners een licht verstandelijke beperking, zij zijn extra kwetsbaar. De wijk staat bekend als doorstroomwijk.

Op meerdere plekken in de wijk werden er activiteiten georganiseerd in mannengroepen, vrouwen-groepen, de mamagroep, tijdens De Buurthap, taallessen, dagbesteding van ouderen (Tante Millie) en naaiateliers. De achtergrond van wijkbewoners is zeer divers: Marokkaans, Nederlands, Turks, Afghaans, Chinees, Spaans, Antilliaans en meer. Het bereik van MOE-landers bleek moeilijk. Hier wordt buiten de pilot om nu intensief op ingezet.

Tijdens de activiteiten is veel met spelvormen gewerkt zoals praatkaartjes, maken van een puzzel van de wijk, overgooien met de bal (en dan iets roepen over jezelf). Een aansprekend voorbeeld is het ‘in de schoenen staan van de minister-president’. De gesprekken tijdens de activiteiten waren openhartig en gingen gepaard met emoties. Onderwerpen waar het veel over ging waren: teleurstelling in de overheid, de pijn van de toeslagenaffaire, de complexiteit van de samenleving en angst voor de jeugdzorg. Tijdens de gesprekken kwamen ook veel problemen voorbij als armoede en gezondheid. Ook de gesprekken over de coronacrisis leverden een enorme betrokkenheid op en maakten veel verhalen en emoties los. Het effect op familierelaties kwam vaak terug en in veel gevallen ging dat gepaard met verdriet en boosheid. De boosheid ging vaak over de ervaren inconsistentie van de maatregelen en de vaccinatiedwang. Er waren mensen die de lockdown zo letterlijk hadden genomen dat ze ook niet meer gingen wandelen. Mensen die gevaccineerd waren legden soms bij ziekte en klachten de oorzaak bij het vaccin.

Opvallend was dat als er goed doorgepraat werd en de situatie in Nederland vergeleken werd met het buitenland, het gesprek en de oordelen positiever werden. De gesprekken waren ook voor de sociaal werkers en vrijwilligers leerzaam.

Hun aanbevelingen: vraag goed door; haal onderwerpen naar boven waar in eerste instantie tegenstrijdige dingen worden gezegd; sluit goed aan bij de leefwereld van de doelgroep. Verder werd aangegeven dat het opbouwen van vertrouwen van essentieel belang is, dan ontstaat er ruimte om lastige onderwerpen te bespreken. Ook individuele gesprekken buiten de activiteiten om hebben goed gewerkt.

In Charlois had net een aanbesteding plaatsgevonden van het sociaal werk. Wmo radar is de nieuwe aanbieder, dus nieuw in de wijk. De pilot heeft geholpen om de samenwerking te versterken met de bestaande wijkorganisaties zoals House of Hope en de Cultuurwerkplaats.

Geleerde lessen

- In hun vertrouwde omgeving, zoals wijklocaties, zijn mensen benaderbaar om over gezondheid en corona te praten en staan ze eerder open voor het ontvangen van informatie;
- Creatieve spelvormen maken de sfeer open en ontvankelijk voor gesprekken over lastige onderwerpen;
- Goede gespreksvaardigheden zijn belangrijk. De trainingen van Labyrinth en de vaardigheden van de sociale professionals hebben de opbrengst van de gesprekken vergroot;
- Aandacht en groepsgesprekken helpen om boosheid te verzachten en ruimte te maken voor begrip en contact

5. Werkplaatsen

5.1 Textielwerkplaats > door Dinah Lisa Smutny

In 2023 was de Textielwerkplaats als volgt georganiseerd:

- Een Verfatelier onder leiding van Dinah Smutny, textielontwerper met expertise op het gebied van het verven van textiel met behulp van planten en voedselresten.
- Een Naaiatelier onder leiding van Karin Trenkel, beeldend kunstenaar o.a. gespecialiseerd in het maken van collages met zelf beschilderd papier.

De focus in 2023 lag bij het maken van een tassencollectie. Hierbij heeft het Naaiatelier nauw samengewerkt met het Verfatelier. De tassencollectie is een co-creatie tussen verschillende kunstenaars, designers en naaisters. Onder mijn leiding werden de stoffen geleverd en vervolgens hebben de LPC-deelnemers onder leiding van Karin de tassen genaaid. Het concept en ontwerp ervan hebben we met ze allen ontwikkeld.

Ik heb wekelijks deelnemers van het LPC-traject begeleid bij het leren verven met natuurlijke materialen. Belangrijke aspecten van het leertraject waren het herkennen van verschillende verfpanten en bloemen, het extraheren van kleur uit deze natuurlijke bronnen, en het beheersen van diverse beitstechnieken. Onder mijn leiding zijn in de verfkeuken verschillende natuurlijke verfstoffen getest en ook werden er workshops voorbereid. De LPC-deelnemers waren volledig geïntegreerd in elk stadium van het proces en namen ook zelfstandig taken op zich.

Gedurende de periode van eind april tot oktober hebben we 8 workshops georganiseerd waaraan gemiddeld 3 tot 7 deelnemers deel hebben genomen. De workshops gingen over Ecoprinten, het verven met natuurlijke kleurstoffen en het gebruik van voedselresten als verf. De deelnemers waren enthousiast en geïnspireerd door het prachtige kleurenpalet dat de natuur biedt, maar ook door de mooie sfeer in de weelderige tuin en de catering tijdens de workshops.

Na de zomervakantie kreeg het Naaiatelier een leuke opdracht. Van de vlaggen van het Zomer Op Zuid festival wilde de organisatie (Rotterdam Festivals) tassen laten naaien om deze bij de slotmanifestatie als goodiebags weg te geven. Het Naaiatelier heeft hun product van wendbare tas ook hiervoor toegepast. Nadat de prototype goedgekeurd werd volgde het productieproces. Binnen 3 weken tijd heeft het gehele team en ook andere vrijwilligers en bezoekers van de CWT 160 tassen genaaid. Een top prestatie waarop niet alleen de makers maar ook de opdrachtgevers zeer trots waren.

Tegen het einde van het jaar heeft de Textielwerkplaats enkele opdrachten van particulieren aangenomen, waaronder het verven van 5 linnen blouses in verschillende kleuren, evenals 4 tafellopers en 8 servetten.

5.2 Kookwerkplaats > door Yamina Balabid

De recepten van de cultuurwerkplaats die we in de jaren ervoor samen hebben ontwikkeld heb ik verbeterd, zo de linzensoep, couscoussalade en spitskoolsalade. Zo heb ik ze aangepast met kruiden, suikers en zout. Voor ieder wat wils. Zo ook klanten met allerlei allergieën. Mijn eigen recepten zijn de maanzaadcake en wortelcake. Met alles recepten bij elkaar zijn wij heel ver gekomen. Wij hebben hiermee een hoop zaalhuur met catering gedraaid. De vernieuwde recepten zijn bij alle huurders in de smaak gevallen. Hierdoor is er heel veel vraag geweest naar zaalhuur met catering. Ook ben ik verder gegroeid in het opmaken van de borden. De opgemaakte borden zijn een lust voor het oog. De complimenten die ik dagelijks krijg hebben mij sterker gemaakt. Zo ben ik mij verder gaan uitbreiden. En ben ik meer tijd gaan steken in hoe ik mijn borden mooier kan opdienen. Doordat er veel meer vraag is en door de vele complimenten voel ik mij professioneel. In totaal heb ik 20 keer de catering gedaan. Uitgaande van 40 werkweken is dat gemiddeld een keer per twee weken. Maar vaak is dat niet zo regelmatig, soms zijn er 2 of zelfs 3 in een week tegelijkertijd. Daarom heb ik het gevoel dat ik de laatste maanden van het jaar op volle toeren heb gedraaid. Ik doe mijn werk met

plezier en kook met passie. En ik werk heel attent.

Toch heb ik besloten om in 2024 geen catering meer te doen. Het is zwaar werken, niet alleen voor het lichaam maar ook voor mijn hoofd. Ik moet ook alles voorbereiden en niets vergeten bij boodschappen halen. Ook vind ik het jammer dat de vrijwilligersvergoeding niet meer kan zijn. Ik ontvang het maximaal toegestaan bedrag. Ik wil niet als zzp'er werken dat is niet handig voor mijn privé situatie maar toch zou ik graag voor mijn werk meer gewaardeerd worden financieel.

5.3 Tuinwerkplaats > door Marco Faasen

In 2023 zijn we met het tuinteam enthousiast bezig geweest met het onderhouden van de grote binnentuin, het achterterras en aan de voorzijde de bloembakken, boomspiegels en geveltuinten.

De deelnemers van het team bestonden voornamelijk uit:

- buurtbewoners die ter ontspanning een paar uurtjes meehielpen;
- buurtbewoners die door fysieke of mentale omstandigheden tijdelijk thuis zaten en ter ontspanning in de tuin wilden werken;
- mensen die vanuit tegenprestatie of een ander werktraject aan het werk waren.

(Vanuit LPC zijn er ook een aantal mensen gekomen, maar in alle gevallen hebben zij na een korte proefperiode besloten niet verder te gaan in de tuin.)

Voor iedereen zijn er diverse taken waaruit zij kunnen kiezen: vegen, grasmaaien, snoeien, water geven, wieden enz. Naast deze taken heeft het team regelmatig geholpen bij het mogelijk maken van activiteiten van de cultuurwerkplaats die zich in de tuin afspeelden.

Door het hele jaar heen heeft de tuin regelmatig als een podium of decor gediend voor onze activiteiten zoals de opera 'Cabbage Field', de Van Alle kunsten Thuis Markt, de diners van Buurtbuik, de Verborgten Tuinen-dagen en onze kinderworkshops. Daarnaast hebben we ook dit jaar weer meegedaan met NLDoet.

Over de Verborgten Tuinen dagen: In 2023 vond de route plaats in Rotterdam-Zuid. Bezoekers kunnen een groene ontdekkingsreis door de stad maken.

Bij elkaar hebben we ongeveer 250 bezoekers tijdens het weekend mogen verwelkomen. Naast bezoekers uit Rotterdam-Zuid was een groot deel afkomstig uit de rest van Rotterdam en zelfs van daarbuiten. We hadden gezorgd voor catering met heerlijke koffie, thee en gebak en fijne zitplekken in de tuin. Ook hadden we een workshop 'verven met natuurlijke materialen' georganiseerd waar aan deelgenomen kon worden. We hebben veel positieve reacties gekregen voor de tuin en onze locatie.

Eind 2022 hadden we een voorstel gemaakt voor een nieuwe indeling van de tuin. Ondanks het ontbreken van financiële middelen om het plan uit te voeren, hebben we toch geëxperimenteerd met enkele onderdelen ervan. Zo hebben we in grote delen van de tuin het gras laten groeien, en nieuwe paden gemaaid. Hierdoor ontstonden andere looproutes, en daardoor ook een andere beleving van de tuin. Ook was het merkbaar dat er door het hoge gras veel meer insecten in de tuin waren.

In 2022 hebben we noodgedwongen de wilgenbomen in onze tuin moeten verwijderen. De wilgen stonden in een cirkel om een pleintje in het midden van de tuin. Het pleintje werd gebruikt voor optredens en om bij elkaar te komen. Wat overbleef was een kaal betegeld pleintje. Eind 2023 heeft het Team Houtwerkplaats rondom het pleintje een houten pergola gebouwd. Als de klimplanten in het voorjaar de pergola bekleden, is er weer een mooie plek waar we activiteiten kunnen laten plaatsvinden.

Van de bramen en mispels uit onze tuin hebben wij in samenwerking met het kookteam jam gemaakt en van de groene tomaten chutney. In totaal hebben we 150 potten gemaakt en bijna allemaal zijn ze verkocht of als relatiecadeau weggeven.

5.4 Houtwerkplaats > door Karin Trenkel

Buurtbewoners maken regelmatig gebruik van de houtwerkplaats, soms voor kleine (reparatie-) klussen en soms voor het bouwen van ingewikkelde houten constructies waarvoor men de werkplaats meerdere weken nodig heeft. Daarnaast is de werkplaats voor onszelf van onschatbare waarde voor eigen timmerwerkzaamheden zoals het bouwen van de frames voor Kunstprijs Charlois, de presentatieblokken voor de expositie 'Van alle kunsten thuis markt' en de grote pergola in het midden van de tuin.

5.5 Taalwerkplaats > door Melanie Peters

Wederom hebben we vanuit Stichting Mano een geweldige samenwerking aan mogen gaan met Stichting CultuurWerkplaats Tarwewijk. Hier hebben we 15 weken lang met een gevarieerde groep nieuw-Rotterdamers elke week 2 uur gewerkt aan hun Nederlandse Taalvaardigheden onder begeleiding van een gecertificeerde NT2-Docente en taalvrijwilliger. De deelnemers waren erg enthousiast en gedreven en hebben veel geleerd. De werving van deelnemers werd door de cultuurwerkplaats gedaan. Dat deden zij via een grootschalige flyer actie in de buurt, berichten op sociale media en het benaderen van contacten in de wijk.

Aan het einde van de 15 weken kunnen de deelnemers zichzelf aardig in het Nederlands voorstellen en korte zinnen maken, begrijpen de Nederlandse taal een stuk beter en het meest belangrijke, ze durven nu te spreken! Gaat soms nog wat moeizaam maar de eerste stap is gezet! De deelnemers voelen zich zo veilig bij de CultuurWerkplaats dat ze hebben aangegeven volgend jaar (2024) weer door te willen met Nederlandse taal op deze locatie alvorens ze door gaan stromen naar NLTraining.

6. Organisatie

6.1 Op weg naar zelforganisatie > door Karin Trenkel

Tot nu toe bepalen vooral het bestuur en ik als directeur de algehele kaders en doelen. Ik ben de verbindende schakel tussen bestuur en team. Ik stuur het team aan, beheer de financiën, regel de fondsenwerving, onderhoud externe relaties en vertegenwoordigt de stichting. Samen met het kernteam (bestaande uit vijf zelfstandigen en vijf vrijwilligers) ontwikkel ik het programma en voeren we het gezamenlijk uit. Hierbij werkt het team zelf organiserend.

We zijn een flexibele en wendbare organisatie. Als team hebben wij veel ontwikkeld en geleerd en ook zijn de individuele teamleden gegroeid in hun kennis en kunde. Aan de pandemie en energiecrisis hebben we het hoofd weten te bieden, op politieke ontwikkelingen reageren wij ad rem en met de veranderingen in de wijk bewegen we mee.

Past onze organisatie structuur nog bij ons team, bij de huidige en toekomstige samenleving in het algemeen en die van de Tarwewijkers in het bijzonder? Om deze vraag te kunnen beantwoorden hebben we onze organisatiestructuur onder de loep genomen. Wij zijn tot de conclusie gekomen dat we niet alleen met zelf organiserende maar ook zelf sturende teams willen werken. Zij initiëren en organiseren projecten en activiteiten, delen de locatie en kosten, en groeien samen naar zelfstandigheid. De teams hebben volledige verantwoordelijkheid, van idee tot uitvoering. Ze beheren processen, tijdlijnen, en de teamstructuur, naast inhoudelijke en managementtaken. Tussen de teams ontstaan er onderlinge samenwerkingen waardoor een gezamenlijke visie werkendeerwijs van zelf ontstaat.

De functie van directeur komt dan te vervallen. Wel vinden wij het belangrijk dat zelforganisatie niet om kostenbesparing draait maar om de kernprincipes van zelforganisatie. Deze gaan over initiatief nemen door burgers, die de kwaliteit van hun leven en dat van hun (directe) omgeving willen verbeteren. Het is sociaal ondernemen met intrinsieke motivatie, samenhang met de omgeving door verbinding en afstemming, autonomie en creativiteit. We geloven dat zelf organiserend en zelf sturend vermogen aanwezig is bij alle burgers. Het is niet voorbehouden aan een selectieve groep die doorgaans als mondig, competent (dan wel hoger opgeleid) en sterk wordt beschouwd. In de CultuurWerkplaats Tarwewijk komen mensen uit alle lagen van de bevolking bij elkaar en ook de niet / lager opgeleide bewoners kunnen bij ons groeien tot zelf sturend werken.

Daarop willen we ons in 2024 focussen.

6.2 Bestuur

Het bestuur van de CultuurWerkplaatsTarwewijk bestond in 2023 uit:

Corine Verver, voorzitter

Matthijs van Muijen, penningmeeester en vicevoorzitter

Nathalie Hartjes, secretaris (uitgetreden per september)

Annelinde Bruijs, algemeen bestuurslid en sinds september secretaris

7. Communicatie en samenwerking

7.1 PR > door Marco Faasen

Al onze diverse activiteiten – zaalverhuur, exposities, workshops, ontbijten en feestelijke samenkomsten – hebben we weer bekend gemaakt via de gebruikelijke kanalen van mond-tot-mond reclame, drukwerk en sociale media. Mijn uitdaging is om onze culturele, sociale en commerciële activiteiten zo vorm te geven dat ze herkenbaar zijn, begrijpelijk en aansprekend voor de meest uiteenlopende doelgroepen.

Ook verzorg ik onze meer interne communicatie uitingen, zoals: subsidie- en fondsaanvragen, verslagen, vacatures, zaalteksten en informatie over onze producten (jam, en tassen). Het drukwerk van projecten geef ik vorm, zoals de stembiljetten van Kunstprijs Charlois en de krant en expositie van 'Portret van de Tarwewijk en haar bewoners'.

Het vormgeven en versturen van onze nieuwsbrief een keer per kwartaal behoort tevens tot mijn taken.

Eind 2022 zijn we samen met een communicatie-coach begonnen met een traject om onze communicatie onder de loep te nemen. Het plan was om daar in 2023 mee verder te gaan en een professionaliteitsslag te maken, o.a. met een meer toegankelijke en functionele website, een duidelijkere en consistentere huisstijl en een effectiever gebruik van de verschillende mediakanalen die we tot onze beschikking hebben. Voorwaarde om zo'n traject goed in te gaan, is de eigen organisatie helder te hebben. Aan het creëren van die helderheid hebben we gedurende 2023 hard gewerkt. Dat heeft veel tijd en inspanning gekost, omdat het gepaard ging met een diepgaande organisatieverandering (zie punt 6.1.) Hierdoor kunnen we pas begin 2014 verder aan de slag met ons communicatieplan.

7.2 Samenwerkingen

In de wijk en het gebied:

OBS De Akker (tuinlessen voor kinderen)

Ook_huis (koffieochtenden)

wmo radar, welzijnsaanbieders en beheerders van het Huis van de Wijk (sociale projecten)

Wijkmanager (afstemming beleid)

Wijkraad (afstemming beleid)

South Explorer (expositie)

NPRZ (leerpraktijk centrum)

In de stad:

Rotterdams Wijktheater

stg. Wijkcollectie

stg. Wederopbouw

Stg. Verborgten Tuinen

stg. Opzoomer mee Rotterdam (we zijn uitbetaaladres voor buurtprojecten)

stg. Mano (taallessen, zie hoofdstuk 4.5)

CBK Rotterdam (afstemming en ondersteuning kunstprojecten)

Rotterdam Markting / Zomer Op Zuid

Cultuur Concreet (afstemming en ondersteuning kunstprojecten)

In het land:

LSA bewoners (informatievoorziening, sparringpartner, coaching van directrice)

stg. DOEN (sparringpartner)

Via LSABewoners konden wij voor een community builder in de Tarwewijk zorgen die in mei 23 met zijn werk is begonnen. Samen met LSA hebben we de sollicitatie gehouden en uiteindelijk Sander van der Ham gekozen. Hij werkt in opdracht van LSA Bewoners in hun programma Van Buurten naar Communities. Daarin staat de Asset Based Community Development (ABCD) centraal. De Cultuurwerkplaats is de landingsplek voor Sander, waar hij aan kan sluiten bij programmering, mensen uit de buurt kan ontvangen, zelf kan zitten en er bijeenkomsten kan organiseren met de buurt. In 2023 sloot hij vanuit zijn rol aan bij de Van alle kunsten thuis markt. Hij ging mee de buurt in om kunstenaars te vinden die tijdens de markt wilden exposeren en hij was aanwezig tijdens de markt in de Cultuurwerkplaats. Ook bracht hij er bewoners samen uit de Gaesbeekbuurt die met elkaar wilden werken aan de vergroening van hun buurt. Sander werkt graag mee aan evenementen en activiteiten van de Cultuurwerkplaats. Tot eind april 2025 is hij als community builder werkzaam in de Tarwewijk.

8. Financiën

Zie jaarrekening

9. Woord achteraf en blik vooruit

> door Karin Trenkel

In het tiende levensjaar van onze cultuurwerkplaats leek alles op een magische wijze samen te vloeien, waarbij dat wat we tot dan toe geleerd en gedaan hadden harmonieus samensmolt. Ons sociale programma vloeide naadloos over in het culturele en vice versa. Grenzen vervaagden, en het geheel werd één organische entiteit, een Gesamtkunstwerk. Dit resultaat is als een prachtige verjaardagstaart die we op 19 april 2024 tijdens ons tienjarig jubileumfeest aan onze gasten kunnen presenteren.

Onze burens, bezoekers, trouwe fans en zelfs de wat minder frequente bezoekers, samen met onze samenwerkingspartners en sommige beleidsmakers, waarderen ons om deze 'taart', om alles wat we niet alleen afgelopen jaar hebben bereikt, maar om de optelsom van al onze inspanningen sinds 2014. Maar er knaagt iets, en dat heeft te maken met de financiële erkenning vanuit het stadhuis. Ondanks al onze gesprekken, zowel individueel als gezamenlijk met andere sociale initiatieven in de stad, lijken we niet door te dringen tot het Rotterdamse gemeentebestuur. Een bijdrage ter dekking van onze exploitatiekosten is schijnbaar niet haalbaar. Dit legt een enorme druk op ons werk, vooral op de directeur. Laten we hopen dat de nieuwe organisatiestructuur de basis kan vormen voor de komende tien jaar. We kijken vol spanning uit naar de ontwikkelingen van 2024.